

Ritva Elomaa ps

Kirjallinen kysymys Kela-taksikyytien kilpailutuksen vaikutuksesta taksirytysten asemaan sekä kyytien toimivuuteen

Eduskunnan puhemiehelle

Kansaneläkelaitos on uudistamassa hankintaa taksimatkojen suorakorvausmenettelyyn liittyen. Markkinakartoituksen pohjalta taksipalvelujen hankintaa ollaan jatkamassa mallilla, jossa olisi yhä maakunnallinen tilausvälityskeskus, joka vastaa kyytien järjestämisestä. Vallitsevassa markkinatilanteessa yhden palvelutuottajan malli on osoittautunut kohtuuttomaksi taksirytyksiä kohtaan, sillä se suunniteltiin vanhan kiintiöidyn ja asemapaikkoihin pohjautuvan taksilupajärjestelmän pohjalta. Lisäksi taksilupajärjestelmän uudistuksen seurauksena tuli paljon uusia toimijoita varsinaisten taksipalvelujen lisäksi myös tilausvälitykseen.

Tilausvälitys on muodostunut lyhyessä ajassa kannattavaksi liiketoiminnaksi, koska siihen ei liity samanlaista taloudellista riskiä kuin alihankkijoina toimivien taksirytysten liiketoimintaan. Kela-kyytien osuus taksiliikenteestä on monin paikoin huomattava, ja käytännössä ilman näitä ajoja monien taksirytyttäjien liiketoiminta ei ole yksinkertaisesti kannattavaa. Nykyinen tilanne on johtanut siihen, että taksirytykset ovat haastavassa tilanteessa neuvotellessaan sopimuksia välityskeskusten kanssa. Kelan kilpailuttaessa taksikyytejä alueellisesti tarjoukset tekevät palveluntuottajina toimivat tilausvälityskeskukset. Käytännössä monien taksirytysten on pakko solmia itselleen epäedullisia sopimuksia tilausvälityskeskusten kanssa, koska muuta vaihtoehtoa ei ole elinkeinonharjoittamisen kannalta välttämättömien Kela-kyytien saamiseksi. Yhden tuottajan malli on taksirytyttäjien kannalta epäoikeudenmukainen, koska tilausvälityskeskus voi pitkälti itse määritellä esimerkiksi taksirytyttäjiltä perittävät maksut sekä päättää käytettävän taksilaitteiston, kuten taksimittarin ja välitystekniikan. Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii useiden välitysyhtiöiden toimintaa, joten ongelmat ovat kyllä tiedossa.

Koronan vaikutukset taksiliiketoimintaan ovat olleet tuntuvat. Voidaan puhua suoranaisesta kysynnän romahduksesta. Tästä syystä monet taksialan yrittäjät eivät kestä enää lisää takaiskuja. Kelakyytien kilpailutus on riski taksirytyttäjille, jos se johtaa entistäkin huonompiin sopimusehtoihin. Riskit korostuvat erityisesti hiljaisemman kysynnän alueilla eli syrjäseuduilla, joilla liikuminen on suuri haaste ja julkinen liikenne ei riitä mahdollistamaan edes välttämätöntä asiointia. Useamman palvelutuottajan malli toisi alalle tervettä kilpailua ja tekisi välityskeskusten ja taksirytysten välisistä neuvotteluista oikeudenmukaisempia. Tämä turvaisi taksipalveluiden paremman saatavuuden myös syrjäseuduilla. Asiakkaan näkökulmasta mahdollisuus valita palveluntarjoajien välillä olisi palvelun laadun kannalta olennainen asia. Yksi vaihtoehto olisi myös se, että Kela määrittää palvelujen hinnat ja välitysyhtiöiden toiminnan ehdot, jolloin kaikki vaatimukset täyttävät toimijat voisivat välittää kyytejä.

Kirjallinen kysymys KK 229/2021 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että Kela-kyytien kilpailuttaminen tapahtuu siten, että siinä otetaan huomioon taksirytysten tilanne sekä palvelun laatu?

Helsingissä 15.4.2021

Ritva Elomaa ps